SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 82. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 4, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ТРАВНЯ 1989 Ч. 82. РІК XCVI.

ЗА ПРАВИЛЬНЕ РОЗУМІННЯ ЗАКОНУ

(Повідомлення Митрополичої канцелярії у Вінніпеґу, Ман.)

1. До Другого Ватиканського Собору Католицька Церква не мала окремого закону про резиґнацію своїх єпископів ані латинського, ані інших обрядів.

2. II Ватиканський Собор в документі „Крістус Домінус", 21 оголосив постанову, щоб єпископи Католицької Церкви, з огляду на вік чи неміч предложили свобідно свою резиґнацію, а на випадок потреби вони будуть запрошені зробити це відповідними властями.

3. Примінюючи цю постанову до життя Католицької Церкви, св. п. Папа Павло VI, в „Моту Пропріо, Екклєзіє", виданому 6-го серпня 1966 року, уточнює, що така резиґнація має наступити не пізніше, як по 75-му році життя.

4. Цей декрет Ватиканського Собору про резиґнацію єпископів і „Моту Пропріо" не робить жадної різниці між владиками різних обрядів, але говорить про владик Католицької Церкви.

5. І тому ще перед появою „Кодексу права латинського обряду, Апостольський Престіл примінював цю постанову Вселенського Собору і її впровадження в життя до владик Католицької Церкви, так до владик латинського обряду, як і до владик всіх східніх обрядів. Це значить, що ця постанова Ватиканського Собору і „Моту Пропріо" Папи Павла VI в цій справі відносяться також до нашої Української Католицької Церкви. І тому на підставі цього закону, Апостольський Престіл просив до резиґнації св. п. Ніля Саварина. Як рівнож наш Митрополит Максим Германюк, на підставі цього закону, зложив свою резиґнацію Апостольському Престолові.

6. Зі згаданого ясно виходить, що закон про резиґнацію в нашій Церкві не має нічого спільного ані зі свяченям жонатих кандидатів на священиків, ані зі змаганням нашої Церкви за патріярхат, ані зі стараннями про леґалізацію Української Католицької Церкви в Україні, як пишуть деякі газети.

Беручи до уваги такий закон Католицької Церкви в справі резиґнації її всіх єпископів, треба у світлі цього закону розцінювати це все, що в останніх часах появилось на сторінках української і неукраїнської преси в справі резиґнації нашого торонтонського Єпископа Ізидора Борецького. Таке розуміння цієї справи поможе читачам ясно зрозуміти ці сьогоднішні проблеми і поможе їм належно оцінити це все, що пишеться на сторінках преси.

о. Ярополк Радкевич

Округа Ніяґара відбула наради

Ст.Катарінс, Онт. — У суботу, 15-го квітня ц.р., відбулися тут річні наради Округи УНС Ніягара.

Збори відкрив голова Округи д-р Богдан Долішний, який привітав присутніх, а зокрема представника Головного Уряду головного радного Андрія Кейбіду. Заступлені були Відділ 427-ий (П Дяків), Відділ 454-ий (М. Березюк) і Відділ 461-ий (М. Ґрох). Тому, що Округа складається із 10-ох відділів не було кворуму, та й не можна було перевести виборів на 1989 рік.

А. Кейбіда у своєму слові привітав присутніх і передав також привіт від головного предсідника УНС д-ра Івана Флиса, головного касира Уляни Дячук і головного секретаря Володимира Сохана. При цій нагоді він зложив на руки д-ра Б. Долішного чек від Екзекутиви УНС за зорганізування нових членів. Їх придбали: Відділ 458-ий — 8, що їх зорганізував Д. Пищ, Відділ 461-ий — 6, М. Ґрох, Відділ 427-ий і 451 по три члени, П. Дяків і Я. Омельченко, Відділ 468-ий — 2, П. Самець, і Відділ 403-ій одного члена — М. Нечай. Разом Округа здобула 23 нових членів і в цей спосіб

(Закінчення на стор. 3)

Проф. П.Маґочий викладає історію України в Ізраїлі

Торонто. — Професор Павло Р.Маґочий, керівник Катедри Українознавчих Студій при Торонтонському університеті, в травні і червні ц.р. є гостюючим професором Гебрейського університету в Єрусалимі. Проф. Маґочий одержав це призначення в рамках Програми академічної виміни ім. Ралфа й Рози Гальбертів, якою завідує відділ гебрейських студій в Торонтонському університеті.

Програма Гальбертів була заснована в 1988 році для виміни між Торонтонським і Гебрейським університетами. Проф. Маґочий є другим з черги науковцем, який призначений до Ізраїля в рамках цієї програми.

Під час свого перебування в Гебрейському університеті проф. Маґочий буде викладачем в департаменті історії і читатиме лекції про український національний рух в XIX і XX століттях. „Українці й жиди мали спільну довголітню історію в европейській батьківщині, — каже проф. Маґочий, — треба конечно, щоб молоді ізраїльтяни і їхні одноплемінники в Північній Америці знали про це своє минуле, щоб краще зрозуміти сучасне й майбутнє".

По дорозі до Ізраїля проф. Маґочий затримався в Римі, де він передасть ватиканським урядовим особам перші копії великої наукової праці, яка щойно появилася в його редакції, про життя й добу Митрополита Андрея Шептицького під наголовком „Моральність і дійсність".

Закінчено підготову до 15-го З'їзду сеньйорів

Кергонксон, Н.Й. (Р.Б.). — Численні замовлення приміщень на Союзівці у зв'язку із 15-им З'їздом Об'єднання Сеньйорів УНС спричинили запізнення підтверджень тих замовлень управою Союзівки, яка запевнила кімнати всім, які досі замовили.

В неділю, 28-го травня, в пополудневих годинах, можна буде зареєструватися, а після вечері президент Евген Волошин попросить усіх присутніх по черзі представитися. Почесний президент інж. Степан Куропась буде розважати своїми дотепами.

В понеділок рано учасники з'їзду візьмуть участь в Богослужбі і в першій сесії. Після вечері полк. Данило Слободян буде проводити зустріччю при вині і малій перекусці.

У вівторок в ранішній сесії передбачені вибори нової Управи, а по полудні відбудеться „бінґо" під проводом подруж Лабів і Бобечків . Вечером відбудеться „ватра" під проводом д-ра О. Волянського і С. Чорномаза.

На середу є заплянована прогулянка до Статуї Свободи в Ню Джерзі для тих учасників, які зголосили свою участь. Зголошення приймали до 15-го квітня Марія Бобечко і д-р Стефанія Барановська.

У четвер, вранці, впродовж нарад, будуть виголошені доповіді з нагоди 175-річчя з дня народження Тараса Шевченка, що їх виголосять в українській мові ред. Володимир Барагура („Тарас Шевченко — борець за незалежну українську державу"), а д-р Анна Чопик в англійській мові. Після полуденка відбудеться зустріч із головним предсідником УНС д-ром Іваном Флисом.

У четвер вечером відбудеться бенкет на „Веселці", а після того забава з танцями. Вечір названо „Ніч вишивки" із передбаченими нагородами за найкращу жіночу блюзку чи одяг і сорочку у мужчин.

У п'ятницю вранці відбудеться заключна сесія з підсумками нарад і схваленням відповідних резолюцій.

Д-р І. Соневицький доповідатиме в Ню Йорку

Ню Йорк. — Тут в Українському Музеї проходить виставка „Скарби давнього українського мистецтва" (Релігійне мистецтво XVI -XVIII століть). Духовна національна культура в той період зосереджена була в церквах. Храм був центром всіх видів мистецтва: архітектури, скульптури, малярства, музики, прикладного мистецтва. Повніше відтворити характер цієї доби — доби першого відродження в Україні — така ціль доповідей на тлі виставки.

В суботу, 6-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні доповідатиме д-р Ігор Соневицький про „Початки партесного співу в Україні. Доповідь буде ілюстрована виконанням музичних творів.

Д-р І. Соневицький народився в селі Гадинківці, що на Західньому Поділлі, у 1926 році. Музичну освіту здобув в мюнхенській Державній музичній академії в 1950 році. В 1961 році в Мюнхені отримав ступінь доктора філософії з історії музики. Після захисту докторської дисертації займався одночасно композиторською та музикознавчою діяльністю. Багато уваги приділив д-р Соневицький вивченню творчости Артема

(Закінчення на стор. 3)

У Тбілісі були вжиті отруйні речовини

Москва. — Як повідомляє московський кореспондент газети „Вашінгтон Пост" Дейвид Ремнік, 27-го квітня у тбіліській газеті „Заря Востока" було надруковане інтерв'ю з головним токсикологом міністерства охорони здоров'я Грузії Міхаїлом Вашакідзе, який заявив, що до складу сльозоточивого газу, вжитого спеціяльними військами при розгоні демонстрації 9-го квітня, входив хльорацетонафен, синтетична отруйна речовина, яку використовували німецькі війська на Західньому фронті в роки Першої світової війни.

За словами М. Вашакідзе, німці двічі вживали хльорацетонафен, і наслідки „виявилися жахливими". Кілька тисяч англійських і французьких вояків були виведені з ладу. Від того часу речовина більше не застосовувалася.

Хльорацетонафен викликає сильні сльози. У тому ж числі „Зорі Востока" повідомляється, що понад 70 дітей, які були поблизу місця демонстрації, були потім доставлені у лікарні з отруєннями.

Діти поправляються, але, як пише газета, цей процес був би значно швидшим, якщо б військові власті повідомили лікарів про хемічний склад вжитих газів. Більше тижня дані не повідомлялися під претекстом дотримання військової таємниці.

Вашакідзе назвав застосування отруйних речовин „ударом у спину проголошеної Ґорбачовим програми перебудови". За словами токсиколога, дії властей ставлять під сумнів становище СССР на міжнародних переговорах про заборону хемічної зброї.

Центральні власті продовжують твердити, що при розгоні демонстрації вживався виключно сльозоточивий газ „черемха", однак місцеві лікарі вважають, що принаймні дві особи загинули в результаті дії отруйних речовин.

У Москві недавно відбулася зустріч членів групи „Московська трибуна", в яку входять відомі прихильники перебудови і реформ. Член групи філософ Юрій Карякін назвав трагедію в Тбілісі „нашим внутрішнім Афганістаном". Письменник Фазіль Іскандер сказав: „Це була наша спільна трагедія. Ми повинні знати правду".

Ще три депутати, вибрані недавно у новий совєтський „парлямент", — журналіст Юрій Черниченко, академік Андрей Сахаров і економіст Гаврiл Попов закликали до створення незалежної комісії для розслідження тбіліської трагедії.

Про конференцію в Москві, ще треба подумати, — каже Д.Квейл

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Сіті Трібюн" повідомляє, що віцепрезидент ЗСА Ден Квейл, виступаючи перед журналістами релігійних програм, заявив, що перш ніж вирушити в Москву на міжнародну конференцію в питанні прав людини в 1991 році, американці подивляться чи виконує Совєтський Союз всі умови. До таких умов Квейл відносить і вільний контакт громадян СССР з делеґатами конференції, і здійснення в СССР основних прав.

Д. Квейл заявив, що „ЗСА не допустять до перетворення московської конференції в пропаґандивне видовище комуністичного керівництва".

Коментуючи виступ віцепрезидента, пресовий секретар Білого Дому Марлин Фіцвотер сказав, що думка Квейла не суперечить позиції Адміністрації.

Віцепрезидент порівняв дві революції: ту, що призвела до створення ЗСА і ту, в наслідок якої виник СССР. „Наскільки різні ці дві революції! — заявив Квейл. — Скільки добра принесла світові наша революція, а скільки зла принесла революція в Росії". Д. Квейл процитував слова Леніна, що „кожна релігійна ідея.. кожна ідея Бога — невимовне зло".

„Якщо держава визнає релігійну свободу, — продовжував віцепрезидент, то цим вона визнає, що її влада має межі, в яких можуть існувати й інші свободи. Свобода віровизнання — основа всіх свобід".

Політичні аналітики вважають, що виступ Квейла дуже нагадує відомий виступ Роналда Реґена перед Крайовою асоціяцією євангелистів в 1983 році, коли він назвав Совєтський Союз „імперією зла".

В ТАШКЕНТІ І ЛЕНІНГРАДІ БУЛИ БУНТИ

Москва. — Московське радіо повідомило, що 1-го травня в Ташкенті відбувся студентський бунт з економічних причин. Сотні студентів вийшли на вулиці міста, розбивали вітрини крамниць, все ламали, перекидали і розбивали автомобілі.

Міліція заарештувала понад 100 студентів. Офіційне повідомлення свідчить, що в бунті взяло участь 200 студентів, але можливо, що це число дуже применшене.

Газета „Правда" повідомляє, що в Ленінграді 1-го травня відбулась демонстрація працівників міліції. 300 міліціонерів демонстрували на Марсовому полі, вимагаючи незалежної профспілки і незалежности міліції від Міської ради. Офіцера міліції, заступника завідуючого політичною частиною одного з відділень, за організацію цієї демонстрації негайно звільнили з роботи.

В ЧОРНОБИЛІ ДАЛЬШЕ ІСНУЄ НЕБЕЗПЕКА

Київ. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" з 1-го травня ц.р., інформує з Москви, що у „Правді" з 30-го квітня появилася стаття першого секретаря Комуністичної партії Київської области Григорія І. Ревенка про зменшення засобів безпеки в чорнобильській атомній станції.

Г. Ревенко домагається покликання кращих спеціялістів щоб забепечити реактор ч. 4, який вибух 26-го квітня 1986 року у найбільшій атомній катастрофі світу. Як відомо, реактор ч. 4 був замурований щоб забезпечити довкілля від дальшого поширення радіяції і тому дивне, що Г. Ревенко домагається тепер дальших засобів безпеки. Він закидує публічно, що справи безпеки сходять щораз більше на задній плян.

Рівночасні „Ню Йорк Таймс" повідомляє, що перелякані наслідками радіяції після Чорнобиля мешканці Москви вперше запротестували проти розкопування на будову місця, в якому перед роками скидали без уваги на довкілля радіоактивні відпадки. Покликуючись на новий закон щодо поширення радіяції, який вийшов після трагедії у Чорнобилі, московський адвокат Олеґ Лямін у своєму імені та своїх сусідів, які живуть найблище від розкопів радіяційних відпадків вперше заскаржив до суду підприємство, яке тепер на тому місці хоче будувати. Не велике здивування усіх, міський суддя, у якого ця справа опинилася, передав її до розгляду вищих судових чинників. Досі відповіді не було, але О. Лямін і його сусіди, серед яких є один з інженерів, що працював в Чорнобилі, настоюють на тому, що обіцяв Міхаїл Ґорбачов, тобто на повній безпеці населення від радіяції. Населення ніяк не є вдоволене розв'язкою урядом проблеми екології і вимагає ширшої акції у тому напрямі.

Залишилися вірні заповітові Патріярха Йосифа

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Це вже не перший раз у гостинних кімнатах Українського Народного Союзу сидять представники Товариства Св. Софія в особах д-р Романи Навроцької, д-р Тетяни Цісик, д-р Романа Осінчука і проф. Леоніда Рудницького, щоб поінформувати членів Екзекутиви УНС про свою працю. Тим разом причина відвідин особлива — Товариство Св.Софія відзначує 15 років своєї дії, а рівночасно 10 років постійного Патріяршого Фонду і це спонукало цих найбільших ентузіястів і шанувальників Покійного Патріярха Йосифа показати підсумки своєї довголітньої праці і щераз підтвердити, що вони залишилися вірні заповітові свого духовного провідника.

На гостині в Головній Канцелярії УНСоюзу: (сидять, зліва): д-р Т. Цісик, У. Дячук, д-р Р. Навроцька; стоять, зліва): д-р Л. Рудницький, д-р Р. Осінчук, В. Сохан.

З великим пієтизмом і зворушенням д-р Р. Навроцька і д-р Р. Осінчук розповідають про генезу Т-ва Св.Софія і бажань, які творець того товариства мав до членів, як і до постійного Патріяршого Фонду. Д-р Р. Навроцька, яка виконує функції заступника голови, найкраще з'ясовує те, що членам вдалося за ці роки виконати.

Патріярший Фонд має на своєму конті понад два мільйони долярів і свої дотації виплачує із відсотків цієї суми. За останніх шість років з того Фонду виплачено понад 45,000 дол. на курси УКУ, 253,000 дол. вислано за три роки до Риму, а понад 30,000 дол. передано за останні два роки Патріярхові і Кардиналові Мирославові Любачівському. Під сучасну пору, як інформують д-р Р. Навроцька і д-р Р. Осінчук, що від початку є головою Патріяршого Фонду, велика частина грошей, що їх висилається до Риму є використана на посилку релігійних книжок в Україну. Досі вислано їх на суму 135,000 долярів. Саме та добра ціль стоїть тепер у 15-річчя Товариства Св. Софія на першому місці завдань його членів.

Вони підкреслюють, що, на щастя, є багато жертвенних осіб, які постійно присилають свої щедрі пожертви, закладають фундації та навіть в останніх двох роках, коли в українській громаді було стільки інших важливих фінансових акцій, скількість жертводавців на цей фонд не зменшилася, за що їм належиться особлива подяка. Гості залишають нам останнє число бюлетеня Товариства Св. Софія, в якому можна знайти довгі

(Закінчення на стор. 4)

ВИННИЧЕНКІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк. — У суботу, 6-го травня ц.р., в 4-ій год., у приміщенні УВАН, 206 100 вул. Захід, відбудеться конференція з доповідями про п'єсу „Закон і гріх" та повість „Слово за тобою, Сталіне!" Володимира Винниченка. Доповідачі: Романа Багрій, Данило Струк, Микола Жулинський; Євген Лащик — коментатор, Лариса Онишкевич — предсідник.

У СВІТІ

НЕ МЕНШ ЯК 20 ДЕМОНСТРАНТІВ були затримані міліцією 1-го травня в Празі. Серед затриманих три відомі правозахисники, а також англійський журналіст. Затримані знаходилися серед пражан, які прийшли на виступ лідера Комуністичної партії Чехо-Словаччини Мілоша Якеша. На початку і в кінці промови Якеша групи демонстрантів викрикували льозунґи, вимагаючи демократизації суспільства. Спочатку міліція не реаґувала на вигуки, а потім почала хапати порушників спокою. Серед затриманих виявилися активіст групи „Хартія-77" Станіслав Деватий, недавно звільнений з в'язниці, і кореспондент Бі-Бі-Сі Міша Ґленні. Англійський журналіст пробув у міліції п'ять годин. Його обвинуватили в тому, що він не мав при собі документів. Опинившись на свободі, М. Ґленні розповів своїм західнім колегам, що в міліції його не тільки побили, але й розбили магнетофон. Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомляє, що цьогорічна демонстрація у Празі є першою, починаючи від січня, коли власті заарештували десятки правозахисників.

ПІД ЧАС МАНЕВРІВ на південь від японського острова Кюсю пропали без вісти два американські моряки. Підводний човен виконував маневри на поверхні, коли величезна хвиля змила трьох моряків з покладу в океан. Один моряк був знайдений і врятований за кілька годин. Двох інших покищо знайти не вдалося.

ФІНЛЯНДСЬКІ ЛІКАРІ ПОЇХАЛИ до Ленінграду, де у першій половині липня буде відкритий фінляндський медичний центер. „Ми їдемо до Совєтського Союзу, щоб заробити більше грошей, бо у Фінляндії лікарі відносно низько оплачувані", — заявив під час короткого інтерв'ю з кореспондентом агенства Ассошіейтед Пресс лікар Гаррі Ільоранта. Згідно з його словами, відкриття медичного центру це вислід довгих переговорів між Гельсінками і Москвою. „Якщо б ми вважали, що центр буде дефіцитний, сказав згаданий лікар, то ніхто з нас не поїхавби до Ленінграду". Центр в Ленінграді буде обладаний наймодернішою медичною технологією і обсаджений добрими спеціялістами від багатьох хворів. Згідно з договором „Ленфінмед" зможе відкрити свої філії в інших містах СССР, якщо практика покаже, що він корисно сповняє своє завдання.

В АМЕРИЦІ

У ТЕҐРАНІ СТОЛИЦІ ІРАНУ в травні ц.р. має відбутися книжковий ярмарок і хоча американські видавництва не посилають там своїх представників, то все ж таки знайшлося два видавництва, які вирішили на цьому базарі виставити свої видання. Видавництво „Джан Вайлі енд Санс" — найбільший видавець технічних і наукових книг, як і видавництво „Мек Ґро-Гілл". На це гостро зареагували Спілка американських авторів і видавництво „Вайкінґ Пенґвін, котре було видавцем славнозвісної контроверсійної книжки „Сатанічних віршів" Сальмана Рушді.

У ЗСА ДОСИТЬ СКОРИМ темпом починає появлятися нова і чисельна група бездомних, це ті, що потратили свої власні господарства, як й ті, що працювали у ділянках близько пов'язаних зі сільським господарством. Доля цих родин і поодиноких осіб є куди більше трагічною, як бездомних осіб у великих містах, де вже існує ціла мережа притулків, що допомагають цим людям. Натомість у сільських районах таких притулків майже немає, а люди з цих районів є чи радше завжди були самовистачальними господарями на своїй землі. Сьогодні, коли тяжка доля припала також їм, то прохати чи користати з Урядом поданої допомоги є не до подумання та великим соромом у їхньому розімінні.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ СЕКРЕТАР Департаменту оборони Дік Чейні виступив у телевізійному інтерв'ю, висловлюючи свої особисті думки про успіхи та можливі невдачі у майбутньому совєтського вождя Міхаїла Ґорбачова. Ці його безпосередні публічні завваги викликали дуже швидку реакцію Білого Дому, а зокрема його речника Марлина Фіцвотера, коли він перед кореспондентами засобів масової інформації заявив, що ці завваги секретаря Департаменту оборони були виключно особистими й не віддзеркалюють поглядів Уряду президента Джорджа Буша. Все ж таки ці його завваги, як влучно завважили інші урядові чиновники, є мабуть відгомоном тих подій, що заіснували між західніми альянтами на форумі НАТО, де більшість з них вимагають переговорів з СССР в справі роззброєння ядерних ракет близького засягу. Британія та ЗСА з такими плянами не є згідні, бо це залишило б Західню Европу майже безборонною.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ з розправи підполковника Олівера Норта вже 11 днів безуспішно застановляється над тим чи О. Норт є винним, чи ні. Тим часом суддя Ґерґард Ґезелл, відповідальний за розправу заявив, що коли дальше будуть організації засобів масової інформації домагатись видання документів, що були виявлені під час розправи, то він буде змушений оголосити суд неправильним, а вже в найкращому випадку мусітиме звільнити всіх членів лави присяжних. Невідомо чи суддя Г. Ґезелл сказав це тому, що існують законні причини такої можливости, чи тільки з нетерпеливости у продовженні цієї афери. З уваги на це окружний суд наказав відбути ряд переслухань для перевірки цієї справи.

КОЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ президент Френклін Рузвельт ще за свойого життя застеріг собі, який саме пам'ятник має бути збудований в його честь — скромна кам'яна брила, то волю його було сповнено й саме такий пам'ятник було споруджено перед будинком Державного архіву у Вашінгтоні. Одначе звеличники та приятелі його політики вирішили внести пропозицію про спорудження куди більш величавого пам'ятника для того єдиного в історії Америки чотирикратно вибраного президента. Такий проєкт подано до розгляду сенатській Комісії асигнування фондів. Кошторис його здвигнення виносить 38 міл. дол. Як заявляють ознайомлені з цими справами урядові чинники, можливості одобрення такого пам'ятника є добрі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНСоюзу \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загрожена єдність Заходу

У квітні 1949 року засновано Північно-Атлантійський Союз (НАТО), який охоплює 14 европейських держав плюс Америка й Канада. Створено його в реакції на зламання большевиками найважливіших постанов Ялтинської конференції і Потсдамського мирового договору з 1945 року: замість перевести вільні й нефальшовані вибори в окупованих у війні Третім Райхом країнах та привернути у них демократичний устрій — СССР насадив там силою комуністичну, Москві підпорядковану владу. Коли ЗСА ще за життя Ф. Д. Рузвелта, довіряючи тодішньому „приязному" Сталінові, перевели одностороннє роззброєння, демобілізувавши свої збройні сили, СССР повів масове дозброєння. Заснування Нато поклало край цій совєтській грі. Москва заснувала у 1951 році у противагу до НАТО т. зв. Варшавський пакт — союз всіх комуністичних держав на европейському континенті.

Від закінчення Другої світової війни не настав у широкому світі повний мир і лад. Велися і далі ведуться криваві зудари, як ось Ізраїльсько-арабський, перманентна громадянська війна в Ливані, війна в Афганістані, не припинилася після відкликання відтіль реґулярної совєтської армії, боротьба підпільно-революційної католицької ірляндської організації проти своїх північних протестанських побратимів і стаціонованого там англійського війська. Появилося невідоме раніше страхітливе явище міжнародного тероризму. Але все це, так би мовити, льокальні конфлікти — нової великої війни не було і нема, бо найкращим заборолом проти неї є саме НАТО.

Над отим з'єдиненим фронтом усього західнього світу нависла тепер хмара. Міхаїлові Ґорбачову вдалося змінена тактика: замість вдаряти черевиком по столі в Організації Об'єднаних Націй за простацьким прикладом Сергія Хрущова чи замість постійного повторювання заяви „нєт" Молотовим і Ґромиком, — Ґорбачов всміхається, говорить жарти і запевняє, що СССР миролюбний. Це сподобалося особливо німцям, які найбільш наражені на масакру у випадку нового аґресивного совєтського походу до Атлантику. Західньонімецький канцлер Гельмут Коль, хоча голова консервативної Християнсько-демократичної партії, виголосив у минулому тижні в парляменті промову, в якій хвалив Ґорбачова за його плян „відатомізувати" европейський континент та недвозначно критикувати американського президента за його зволікання з переговорами з Москвою про ракети з атомовими „головками" на коротку віддаль. Таким чином Західня Німеччина відхилилася від давнього стратегічного пляну НАТО, що атомова зброя — це найпевніша „парасоля" для 317,000 американського війська і 70,000 британського війська в Західній Европі, головно на терені Західньої Німеччини. ЗСА і Великобританія та з европейських членів НАТО — Голляндія стоять на тому, що треба змодернізувати теперішні вже перестарілі ракети типу „Лінс" (є їх тільки 88 у Західній Німеччині) та що можна переговорювати з СССР про дальшу редукцію збройних сил тільки після того, як усмішки та словесні заяви Ґорбачова переміняться в реальне діло — зрівноваження наземних військ НАТО і Варшавського пакту.

Тепер комуністичний бльок держав Варшавського пакту перевищує своїми наземними військами НАТО у відношенні 7:1. Европейські „пісніки" легковажать це собі, певні, що мир уже заґарантований заявами Ґорбачова. Але державні лідери ЗСА і Великобританії краще знають відносини в СССР і дипломатичну гру Ґорбачова. 29-го травня ц. р. має відбутися конференція на вершинах лідерів членських країн НАТО у зв'язку з 40-ми роковинами існування цього союзницького бльоку. Британський прем'єр Марґарет Тачер зустрілася з канцлером Колем і підкреслила в розмові з ним потребу єдности в НАТО. Хоча теперішні суперечки між членськими країнами НАТО включно з нарікванням частини німецької преси „англосаксів" — це дуже гарний дарунок Ґорбачову, можна згори передбачити, що єдність західнього фронту буде збережена. І в самій Західній Німеччині переможе здоровий глузд тих, які перестерігають канцлера Коля, щоб він не „грався з вогнем".

Володимир Яців

ДЕМОКРАТІЯ СОВЄТСЬКОГО ЗРАЗКА

II.

Переведення у життя програми перебудови буде в першу чергу залежати від харчової ситуації, що в останньому часі погіршилася, і яку дуже сильно відчувається в цілому Совєтському Союзі. Такий стан харчової кризи стверджує сам М. Ґорбачов у своїх виступах в містах Совєтського Союзу. Він у своїх виступах перестерігав, що брак харчових продуктів, на столах громадян, може підірвати програму реформи і допровадити до дестабілізації. Ґорбачов також підкреслив, що незадоволення з повільним поступом реформ в поодиноких частинах країни було причиною програної партійних сеньйорів, комуністів в останніх виборах до Верховної Ради.

На пресовій конференції Ґорбачов подав оцінку здемократизованих виборів, які відбулися по сімдесятьох один роках совєтської влади, як також інформував про партійне зібрання, на якому рішено підтримати аграрну реформу, яка є першого значення для перебудови, і поборення господарської кризи. Він підкреслив, що харчова проблема є принциповою в сьогоднішній ситуації, і сказав, „якщо не розв'яжемо цієї проблеми, то ми можемо зруйнувати перебудову, і привести до дестабілізації в країні". Він переконаний в тому, що правильна розв'язка цієї харчової проблеми, буде колосальною перемогою не тільки економічною, але також на відтинку соціяльному і суспільно-політичному. Уживання слів і форум, на якому він рішився ці так важливі життєві проблеми розв'язати, свідчить про це, що реалізація програми перебудови на відтинку суспільно-політичному і економічному знайшлася в скрутному положенні, наслідки якої можуть бути катастрофічні.

Деякі аналітики Заходу суґерують, що вибори до Верховної Ради, які закінчились програною високопоставлених членів партії виказують незадоволення совєтських громадян з господарської і суспільно-політичної лінії партії. Ґорбачов признав, що на виборах до Верховної Ради, партійна лінія перебудови і демократизації системи, отримали підтримку в дуже тяжкій і контрастовій ситуації, та що вибори показали, що суспільство оцінює своїх лідерів на всіх щаблях, по їхніх конкретних ділах. Він теж уважає, що коли партія і державні органи, або індивідуальні провідні члени були критиковані тому, бо перебудова йде заповільно.

Ґорбачов критикує у своїх виступах не тільки ортодоксальних своїх противників, але також прихильників перебудови і гласности, за їх демагогічні виступи в користь перебудови. Він критикує Бориса Єльцина за його демагогічні виступи, як теж за його пропозицію, щоб перевести дискусію над питанням многопартійности, яку Ґорбачов назвав сміттям, і сказав, „що ми мусимо йти далі, по цій самій дорозі, а не шукати інших доріг, і ввійти в політичну спекуляцію". Він переконаний в тому, що демократію не означається за кількістю партій, але за активністю суспільства в житті на відтинку господарському і суспільно-політичному.

Висловлюючи свої переконання відносно перебудови, він, який буде вибраний президентом при кінці травня цього року, каже, що обмеження на відтинку суспільно-політичному буде йти в добро совєтського народу, і якщо є якісь обмеження гласности, то це є також в інтересі народу і соціялізму. Виглядає, що ціллю Ґорбачова є не тільки уздоровити здеморалізоване високопоставлене членство і зміцнити однопартійну систему, але в першу чергу рятувати імперію від неминучого упадку. Треба ствердити на підставі виступів Ґорбачова безпосередньо по виборах, що йому не є байдужі висліди цих виборів, він скоро старається зменшити ці неспокої, що заіснували в партії по виборах, і тому скликає поспішно пресову конференцію совєтських редакторів на 29-го березня, на якій, на протязі двох годин, коментував вислід виборів, як також інформував про справи зв'язані із змінами на господарському відтинку. Для цього вибори були конечно потрібні, він уважав їх як нормальний крок в процесі демократизації, як теж він є переконаний в тому, що вибори дали вотум довір'я перебудові і відкинули тих кандидатів, які є проти всяких реформ.

Більша частина його виступу на цій пресовій конференції, була присвячена економічним проблемам. Він інформував, що у зв'язку з інфляцією Політбюро рішило зменшити видатки на узброєння, і є в пляні зменшення бюджетний дефіцит, який досягнув тепер 160 більйонів долярів. Також він підкреслив, що якщо не буде перепроваджена реформа на відтинку аґрикультурному, то треба рахуватися з тим, що харчова ситуація не покращає, і перебудови на всіх відтинках економічного і суспільно-політичного життя не буде.

Скорість з якою була скликана пресова конференція, вказує на це, що Ґорбачов був заінтересований дати свою власну інтерпретацію демократичним виборам московсько-совєтського зразка, першим після сімдесят один років в совєтській історії. Він у своїм виступі не висловив якихось алярмуючих осторог, що вразили партію, — каже Віталій Коротич, — який був учасником цієї пресової конференції, — а підкреслив, що вибори були нормальні демократичні, що і стверджує совєтська преса, яка підкреслює, що „дитина совєтської демократії стає на свої власні ноги".

Іван Кедрин

НЕ ДЕРЖАВНА КОНЦЕПЦІЯ, А ПРОКЛІН НЕВОЛІ

У своїй статті „Дві українські політично-державні концепції" („Свобода" з 27-го квітня ц. р.) Володимир Барагура проводить тезу, що існували й існують дві державницькі концепції, що їх історичними репрезентантами є Богдан Хмельницький, який Переяславським договором (1654) проявив концепцію федералізму з Московщиною, та Іван Мазепа, наче символ концепції українського державництва (союз із Швецією проти Московщини і битва під Полтавою 1709 р.). При всій пошані до автора належить ствердити: ані за козацько-гетьманської доби, ані тепер не було і нема таких державницьких чи пак федералістичних концепцій. За козацько-гетьманської доби було хитання між Польщею і Московщиною. Свідчать про це Галицький договір Івана Виговського (16-го вересня 1658) і правильно названий автором Переяславський договір, за який Шевченко яскраво наліврував Хмельницького.

Ми у всьому спізнилися і наша політична думка ступала тернистим шляхом, залежно від політичних умов, в яких знаходилась Україна. Від 1340 року Галичина була під владою Польщі і насправді була під нею також після розподілу Польщі у 1772 році, коли Галичину дістала Австро-Угорська монархія. В Андрусівському договорі Польща й Московщина поділили між себе Україну (1667) і те саме повторили у Ризькому договорі (18-го березня 1921 року) формально Ризький договір підписано також з „Українською Соціялістичною Радянською Республікою" і тому автор того договору Ян Домбський єхидно виправдував, що Ризький договір не був зламанням Варшавської конвенції між УНР і Польщею (21-го квітня 1920 року). Кожний із названих договорів з XVII і XX сторіч має поважну різноманітну літературу — тут не місце наводити її.

Польонізовані й русифіковані українські землі не могли породити українську думку рівнобіжно з політичною думкою західніх народів. Але в обох частинах поділеної України наші предки використовували кожну нагоду для боротьби за свою волю в таких границях як на це дозволяла реальна дійсність. За „весни народів" у 1848 року Головна Руська Рада проголосила свій історичний Маніфест з першою заявою соборництва всього — за тодішньою номенклятурою — „великого 15-мільйонового руського народу". Після революції в Росії 1905 року, що прийшла у реакції на проґру війни з Японією, українці вели боротьбу за мову, за право перекладу Святого Письма, за право святкування різних роковин, на терені петербурзьких Дум. Оповідає про це Олександер Лотоцький у своєму чотиритомовому творі „Сторінки минулого" (перше видання Варшава, 1932-34, перевидано Ню Йорк-Бавнд Брук, 1966).

Після вибуху лютневої революції 1917 року у Петрограді негайно розпочався визвольний здвиг в Україні. Вже 1-го квітня 1917 року 100,000-на маса маршувала Великою Володимирською на Софійську площу із співом Шевченкового „Заповіту". Від Першого Універсалу УНРади 10-го червня 1917 року, в якому говорилося ще тільки про автономію, почерез Другий і Третій Універсали з 3-го липня і 7-го листопада 1917 року з їхніми деклярацiями федералізму по 4-ий Універсал з 22-го січня 1918 року завершено отим блискавичним темпом впродовж сьоми місяців свободолюбний рух проголошенням: „Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною демократичною державою українського народу". Всі інші, здебільша пацифістичні точки цього Універсалу, не мають значення. Те одно речення стало саме єдиною існуючою і всіма українськими людьми шанованою політично-державною концепцією. Це наше політичне „кредо".

Зрештою існує маса публікацій, причетних до історії української політичної думки. Вони є висловом індивідуальних чи гурткових поглядів, але це не державницькі концепції. Наприклад, ідеологом українського федералізму можна вважати першого секретаря (міністра закордонних справ) ЗУНР Василя Панейка, який у своїй брошурі „З'єдинені держави Східньої Европи" (Відень, 1922) арґументував користь України з федеративного зв'язку з Росією з уваги на великий простір цієї імперії. Василя Панейка вважають за духового батька Зятківського договору УГА з Добровольчою армією Денікіна. (24-го жовтня і 17-го листопада 1919 року). Пропав архів УГА і з ним листи Панейка до д-ра Євгена Петрушевича, який перебував в Україні після переходу УГА за Збруч по 1919 рік. Коли В. Панейко переїхав до Ню Йорку у 1950-их роках і зустрівся з автором цих рядків — не хотів на цю тему розмовляти. Переїхав до Венесуелі і там помер у 1956 року на 76-му році свого життя. Дехто вбачає у „Грамоті" Гетьмана Павла Скоропадського з 14-го листопада 1918 відступ від самостійности в сторону федерації — проблема дискусійна.

Користаючи з нагоди, варто пригадати два диковинні твори, причетні до історії нашої політичної думки. Андрій Білинський у своїй книжці „Світ і ми" (Мюнхен-Чикаго 1963) став „ідеологом" українського дефетизму, чи пак повного капітулянтства. Мовляв: війни не буде, революції не буде, перестаньмо кричати про самостійну Україну, а тоді Москва дасть Україні деякі культурні й господарські полегші. Друга однаково чудернацька публікація появилася в Торонто, 1965 року. Автор книжки „Пора сказати правду про наші визвольні змагання за волю Галицької Землі", Семен

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Раїса Галешко

Діти малюють Кобзаря

Виставкова заля Канадсько-Української Мистецької Фундації у Торонто ніби розцвіла усіма барвами веселки. Тут відкрилася виставка дитячих малюнків, присвячена 175-річчю з дня народження Тараса Шевченка. Це помітна подія у громадсько - культурному житті Торонто передусім тим, що готували її сотні дітей, починаючи з передшкільних груп садочків і до учнів старших кляс. А це значить, що всі вони прилучилися до генія Шевченка, ввійшли в його світ і спробували відтворити його.

У виставці взяли участь юні малярі з восьми шкіл міста. Ось експозиція школи імені Лесі Українки та Святодимитріївської школи. Директор школи і вчителька Зінаїда Маєвська розповіла, що коли діти питалися у неї, яку тему обрати, вона порадила їм уважно перечитати „Кобзаря" і до віршів, які кому найбільше сподобаються, відшукати ілюстрації. Так виник цей своєрідний дитячий „Кобзарик", написаний різними дитячими почерками й щедро ілюстрований. Впадає увічі барвистий монтаж під назвою „Бандуристе, орле сизий", виконаний третьоклясниками. В центрі його Тарас Шевченко — добрий і задумливий, а навколо багато-багато дітей, веселих, щасливих, яскраво вбраних. Такими, в уяві дітей, Шевченко хотів бачити дітей України.

Багато школярів обрали темою вірш „Мені тринадцятий минало". Вражає їхня уява, адже вони зображали українську природу, квіти, ягнят, одяг малого Тараса, живучи в інший час і в інших умовах. А Оленка Тяжка спробувала уявити тюрму, в якій перебував Шевченко, правда, вийшла вона аж надто комфортабельною. Є роботи, в яких помітний хист до малювання, як наприклад, у Тетяни Бідяк і Тані Бендюги, Емілії Філь і Наталії Кобик та інших.

Заступник директора української школи при катедрі св. Володимира не без гордости показує роботи своїх вихованців. Тут є „родинні" малюнки, як наприклад, Оленки і Андрія Добровольських, Лариси і Павла Федоренків. По-різному малюють діти Шевченка, навіть у модерному стилі, як ось Таня Мельник.

Вихованці дитячого садочка під керівництвом Надії Гункевич використали такий незвичайний матеріял, як макарон і кольорові нитки. А їхні ровесники із школи св. Йосафата вжили витинання і так звану видиранку. Тут же, на стенді саморобний величеньких розмірів „Кобзар", який виготовляла група школярів: україномовні писали, англомовні малювали.

У цій експозиції досить майстерним виконанням виділяються малюнки Марка Євусяки та учениць молодших кляс Іренки Головко, Каті Вік, Мелі Федорчак.

Діти із школи св. Софії широко вжили паперові тарілочки для композицій і малюнків. На стенді цієї школи дороге ім'я написане багатьма мовами світу.

В експозиції школи ім. Цьопи Паліїв є монтаж, біля якого зупиняються всі юні відвідувачі виставки. Це ніби маленький паперовий театр на мотив Шевченкових поезій, виконаний дошкільнятами. Заступник директора школи Роксоляна Сливинська, яка багато зусиль доклала до формлення виставки в залі Мистецької Фундації, сказала, що це для дітей була і творчість, і гра одночасно.

На виставці представлено кількасот робіт. Це лише частина того, що зробили діти на відзначення 175-річчя з дня народження Шевченка. Про кожну з цих робіт можна було б сказати добре слово, кожного юного мистця назвати поіменно. Можливо, для них це стало першою ниточкою, яка духовно зв'язала їх з їхньою прабатьківщиною.

На відкриття виставки прийшли активісти української громади Торонто, вчителі, учні, батьки з дітьми. Відкрив її заступник голови Шкільної Ради КУК Василь Домарецький. На відкриття виставки в Торонто із стейту Тексас, ЗСА, прибув і виступив з доповіддю професор Володимир Жила.

Благородну справу зробила Шкільна Рада КУК, організувавши експозицію, і цим самим прилучивши дітей до генія Шевченка через їхню фантазію і творчість.

НІКАРАҐУАНСЬКИЙ ДИКТАТОР Даніель Ортеґа полетів на відвідини до Еспанії. Ортеґа зустрінувся з прем'єр-міністром еспанського уряду Філіпе Ґонзалєсом, міністром закордонних справ Франческо Фернандезом та іншими еспанськими політиками. Також король Еспанії Хуан Карльос прийняв нікараґуанського „гостя" на спеціяльній авдієнції. До Мадриду Оретґа прибув з Брюсселю, де він зустрічався з членами Европейського парляменту і Европейської економічної спільноти. Перед тим він відвідував Париж. Очевидно, президент Д. Ортеґа не з розкошей відвідує европейські країни, кажуть спостерігачі. Ситуація економічна в Нікараґуа є дуже поганою. Офіційного комунікату з відвідин Еспанії не опубліковано, може навіть тому, що Ґонзалєс веде дуже обережну помірковану політику.

МИНУЛОГО РОКУ В ЛИПНІ секретар Департаменту праці зорганізував панель з 38 осіб виключно для вивчення головних урядових проєктів у вишколюванні молодих людей на ремісників. Складалася ця група з урядників корпорацій і членів стейтових та міських урядів. Розглянувши і перевіривши всі ці існуючі проєкти вони дійшли до спільного заключення, що урядові програми для перевишколення молодих людей потребують цілковитої перерібки з уваги на нові запотребування теперішніх працедавців.

Стефанія Бубнюк

НЕЗАБУТНІЙ САСКАТУН

(З нагоди 55-річчя Центральної Управи ОУК)

II.

Так то Саскатун став центром зосередженого проводу цілої організації, бо незабаром гурт молоді створив організацію під назвою Молоді Українські Націоналісти (МУН), що її пізніше змінено на Молодь Українського Національного Об'єднання (МУНО). Її першим головою і заразом крайовим організатором молоді був покійний уже сенатор Павло Юзик.

Усі наші організації були приміщені вже в одному домі і всі разом тісно й однозгідно працювали. А як щиро й радісно вітали гостей з Европи — Омеляна Грибівського, полк. Сушка, ген. Капустянського, ген. Курмановича. Був також раніше полк. Євген Коновалець, але я його не бачила. Всі вони були нам дорогі, бож це був провід нас усіх. Це були ті, які змагали до здійснення всім нам дорогої ідеї — вільної України. Пригадую як Грибівський проводив нам присягу. Проводив так, що здавалося не тільки вікна, але й стіни дрижали в нашому новозбудованому домі. І ми, члени, наче заворожені в трансі зі щирим серцем присягали. Чому і на що ми тоді присягали, я не пам'ятаю, але, мабуть, тому, щоб ми були вірні націоналістичній ідеї, хоч ми й без присяги були вірні і весь час щедро її підтримували.

Як згадала, наша праця була однозгідна і де й коли треба було, всі разом щиро працювали. Джерелом поважного приходу тоді були осінні тижневі базари, в яких все членство брало активну участь. Треба ж було грошей і на сплачування боргу на домі і на допомогу рідному краєві. Одного разу обрали мене головою базарового комітету і тоді, пригадую, я і наша голова ЦУ ОУК Павличенко пішли в терен за збіркою дарових речей для розіграшу на базарі. І ми ходили по головних тоді вулицях у Саскатуні — 20-тій вулиці і 2-ій авеню від крамниці до крамниці і випрошували всякі речі. Як пригадую, то досить багато тих речей назбирали.

Та не тільки ми. Всі тоді — члени ЦУ і відділу, члени УНО, УСГ і МУН всі разом, як уже згадала, радо і щиро виконували все що треба було. Члени УНО, УСГ, і МУН ще їздили по провінції та організували нові філії УНО.

Кожного вечора ми приходили до нашого Національного Дому, часто не самі, а ще й з дітьми. В пам'ять залишилися: Романові, Огінські, Будзи, Бойчуки, Боднарчуки, Конопки, Туруси, Калини, Перчишини, Лащуки, Корди, Сенюки, Гнатюки, Божки, Рурики, Кардаші, Горохівські, Насальські, Шевчуки, Цебринські, Ендерсони, Завіслюки, Великачі, Камінські, Юзик, Зелений, Буковський, Кулеба, Байкар, Бабій, Ріпак, Матейчук, Вовк, Глібчук, Бакун, Третяк, Брик, якому завдячуємо мистецьке оформлення Національного Дому, і багато, багато інших, прізвищ яких, на жаль, уже не пам'ятаю.

Така то праця велася тоді в Саскатуні, але Саскатун не був одним. Навпаки, така або ще більш активна робота відбувалася тоді по всіх місцевостях Канади, де тільки існували наші організації — від Монтреалю до Ванкуверу і то переважно у своїх власних, власними силами членства збудованих домах.

Рік 1941 був переломовим роком у житті цілої нашої організації. Вже від довшого часу Вінніпеґ ставав щораз то більшим осередком українського життя в Канаді (там же й жило найбільше українців) і певно тому рішено перенести всі централі наших організацій разом із „Новим Шляхом" до Вінніпеґу. Це сталося 1941 року. Переїхали туди разом з родинами і деякими працівниками цих установ голова крайової екзекутиви інж. Коссар, голова головної управи Української Стрілецької Громади д-р Ґуляй і редактор „Нового Шляху" Погорецький. Д-р Тиміш Павличенко, професор Саскачеванського університету і передовий ідеолог усього націоналістичного руху в Канаді залишився з ріднею в Саскатуні.

І так закінчився перший період праці нашої центральної управи. Нову Центральну Управу вже обрано у Вінніпеґу на черговій Конференції, але Саскатун все одно залишається важливим містом постання і росту не тільки нашої організаційної системи, але, як згадано, й інших українських організацій. Навіть початок Комітету Українців Канади сягає до Саскатуну, бо пригадую як приїздив туди о. д-р Василь Кушнір на нараду у справі творення комітету. В Саскатуні завдяки інж. В. Топольницького постала перша Кредитова Спілка в Канаді. Ідея створення Осередку Української Культури й Освіти також виринула в Саскатуні. Тепер Осередок є чи не найбільшим таким центром на північному американському континенті. Отож Саскатун є насправді важливим українським містом у нашій історії. Так я думаю.

Закінчення буде.

СТУДЕНТИ ВІДДІЛІВ Нюйоркського стейтового університету вже впродовж кількох днів зривають нормальні щоденні зайняття та протестують проти підвищення оплат за навчання, що їх вніс в стейтовий бюджет губернатор Маріо Квомо. Вони твердять, що М. Квомо не дотримав обіцянки про запевнення здобуття вищої освіти студентам з бідних родин і міських меншин.

БРАТСТВО СВ. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО В ЧИКАҐО ВІДЗНАЧИЛО СВІЙ ЮВІЛЕЙ

У 1988 році всі українці обходили великий ювілей, якому не було рівних — 1000 річчя прийняття християнства в Україні. Святкування цього ювілею тривало на протязі цілого року і, здається, що в окремих випадках воно буде продовжуватися в 1989 році. Окрилені настроєм ювілейних святкувань нашого Тисячоліття ми часто не помічали, що щоденне життя плило нормальним руслом, що відбувалися інші ювілеї — менші, місцеві, часто тільки у вузьких колах, одначе вони були також важливими, зокрема для даного гурту людей. До таких ювілеїв належить Братський день Братства св. Андрія Первозванного при парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаго, який відбувся 11-го грудня ц.р. Ювілейне забарвлення цей Братський день мав тим, що це був 20-ий з черги, отже члени Братства обходили 20-річчя свого існування.

Братський день почався о год. 10-ій ранку Св. Літургією в соборі свв. Володимира і Ольги, яку служив о. Гліб Лончина з Риму. Всі члени Братства взяли участь в св. Літургії, приступаючи також до св. Причастія. Під час Літургії хорунжі Братства стояли із братською коругвою посередині церкви, щоб підкреслити, що 11-го грудня був братським днем Братства св. Андрія. Підкреслив це також і о. Лончина у своїй доповіді, висловлюючи для Братства свої побажання успіхів на майбутнє та признання за 20 років праці. Під час Літургії співав церковний хор „Прометей" під диригентурою Надії Савин.

Після Літургії всі братчики, багато їх зі своїми родинами, перейшли до новозбудованого Культурного осередку парафії свв. Володимира і Ольги. Тут о. митрат Маріян Бутринський посвятив нову домівку Братства. В акті посвячення також брали участь о. Лончина, о. д-р Андрій Онуферко, духовний опікун Братства та о. диякон Микола Орищук.

Після посвячення домівки всі перейшли до головної залі, де відбувся спільний братський обід. Обід відкрив та ним провадив голова Братства інж. Степан Ґоляш. У вступному слові голова пригадав присутнім цілі, що лягли в основу діяльности Братства. Він говорив, що Братство, взоруючись на подібні братства з минулого в Україні, вибрало собі за ціль два завдання: видавничу діяльність та культурно-освітню працю. На відтинку видавничої діяльности найважливіше місце займає видання календаря - альманаха, що появляється книжковим форматом щорічно, пересічної величини 250 сторінок, і розповсюджується також і поза межами парафії. Після того, як парафія придбала видавництво покійного Миколи Денисюка і створила книгарні та друкарні „Ставропігія" видавнича праця Братства поширилася і почала включати видання релігійного характеру брошур, значків, різних летючок тощо. З ініціятиви Братства та з фінансовою допомогою його першого голови д-ра Андрія Гаєцького вийшов почин до видання більшої історично-наукової праці „Історії Братств в Україні", яка має скоро появитися.

Другою ділянкою праці Братства було влаштовування сходин з різними доповідями і не тільки для членів Братства, але також часто для ширшої публіки. В 1976 році засновано при Братстві бібліотеку, яка існує і діє донині. Врешті треба додати, що з ініціятиви Братства вийшла ідея і почин створення Союзу Братств та Сестрицтв Америки, в якому Братство св. Андрія було завжди дуже активним.

Праця Братства на протязі 20 років була настільки великою і багатою, що Братство здобуло собі опінію заслуженого братства і то не тільки на форумі своєї парафії, але й поза її межами. Причинилися до того у великій мірі його довголітній перший голова д-р Андрій Гаєцький, а після нього — інж. Андрій Гарасовський, Степан Мерза і теперешній Степан Ґоляш.

З нагоди 20-річчя вітали Братство від Парафіяльної Ради д-р Андрій Бровар, від Сестрицтва Покрова Пресв. Богородиці мгр Ірина Городиловська, від Братства св. Михаїла Пилип Кульчицький, від Союзу Братств і сестрицтв на Америку мгр Еміль Басюк, від церковного хору „Прометей" Іван Скоморох, Українського Патріярхального Т-ва д-р Василь Маркусь, від Т-ва Сеньйорів Анна Білинська і вкінці привітав Братство д-р А. Гаєцький особисто від себе, а зокрема від довголітнього головного радного парафії д-ра Олександра Фаріона почесного члена Братства, який під цю пору приходить до здоров'я. Під кінець привітів Стефанія Кралька прочитала свого авторства вірш „Святий Андрій Первозданний", який присвятила Братству.

Під час обіду промовив до присутніх гість з Риму о. Лончина. Він розповів присутнім, як сьогодні, по смерті Блаженнішого патріярха Йосифа, виглядає український Рим. Доповідь отця була дуже інформативна, цікава і заразом була ствердженням, що в основних справах існує тяглість започаткованих Патріярхом Йосифом починів.

На закінчення промовив до присутніх настоятель парафії о. митрат Бутринський. Він заторкнув багато справ, що відносяться до життя й праці в парафії, зазначаючи, що поле для праці для Братства лежить облогом, зокрема тепер, як ми збудували Культурний Осередок. Своє слово закінчив отець закликом до Братства поширити свою культурно-освітню діяльність, організовуючи різні доповіді, гутірки, інформативні сходини тощо, щоб новозбудований Культурний Осередок став дійсно центром культурного життя в Чикаго.

Під час Братського обіду було прийнято в члени брата Івана Гриніва.

Лука Костелина

Д-р В. Мороз доповідав у Кензаському університеті

У вівторок, 28-го лютого ц.р., д-р Валентин Мороз у поворотній дорозі з Денверу і Болдеру, Колорадо, загостив до Кензаського університету з доповіддю на тему „Ахіллова п'ята Ґорбачова: перебудова і національні проблеми". Доповідь була спонзорована Меморіяльним фондом ім. Марії Палій і Меморіяльним фондом проф. Освальда П. Бекуса. На доповідь прибуло коло 120 студентів, професорів і група українців (15) з Кензас Сіті, Топіки і Мангеттену. Перед доповіддю д-р Мороз був гостем на вечорі в товаристві групи професорів, під час якої відбулася цінна виміна думок головно про політику Ґорбачова і її вплив в Україні і в Прибалтійських країнах.

Доповідь-лекцію відкрив проф. Норман Совл, директор відділу історії, і представив промовця як визначного дисидента-борця за українські права та про його довголітнє ув'язнення у совєтських в'язницях. У своїй півторагодинній доповіді промовець звернув увагу на причини реформи Ґорбачова. На його думку, головною причиною була військова поразка совєтських військ в Афганістані. Та програна війна є тою Ахілловою п'ятою Ґорбачова. Совєтські можновладці, бажаючи поширити свою імперію на Афганістан, спричинили кризу, яка веде до розвалу совєтської імперії. Щоб запобігти цьому, Ґорбачов за вказівками групи колишніх сталінців з Політбюра, які стали лібералами, розпочав реформу. Для підтвердження своєї думки, промовець навів історичні паралелі з новітньої російської історії. В наслідок прогри в Кримській війні в 1854-1856 рр., російський режим був змушений знести кріпацтво в 1861 році; згодом програна війна з Японією в 1904-1905 роках спричинила революцію в 1905 році; також програна війна Росії в Першій світовій війні спричинила лютневу революцію, а згодом жовтневу контрреволюцію в 1917 році.

На думку промовця, Ґорбачов не вспіє завершити розпочатої реформи з огляду на брак потрібного часу і відповідних людей. Революційні процеси в сателітних країнах і совєтських республіках доведуть скорше чи пізніше до розвалу совєтської імперії. Для своєї реформи Ґорбачов потребує людей з відповідними здібностями і новими плянами. Однак замість відповідних людей Ґорбачов має проти себе і своєї реформи армію бюрократів, які бояться, що в разі успішної реформи вони втратили б свої теплі позиції, а крім того вони були б приневолені відповідати за свої минулі діла.

Доповідь д-ра Мороза авдиторія прийняла з особливим заінтересуванням. Виявом того були численні коментарі і запити, на які промовець давав відповіді.

Михайло Палій

Округа...

(Закінчення зі стор. 1)

виконала свою квоту на 46 відсотків.

А. Кейбіда порушив також справу нових кляс забезпечення, які приносять більше користей. Він закликав секретарів та голів відділів до дальшої енергічної праці, щоб в 1989 році виконати своє завдання і здобути 45 нових членів. Він звернув увагу, що кожний член повинен принаймні заасекурувати членів своєї родини. А. Кейбіда повідомив також присутніх про стан фінансів УНС і приєднання 1,161 члена в минулому році. При тому подав також, що УНС видав на стипендії 115,000 дол. та в загальному біля 500,000 дол. на різні громадські цілі. А. Кейбіда закликав присутніх співпрацювати із координатором братської діяльности Андрієм Воробцем. Головний секретар В.Сохан і продавець забезпечення Микола Бойко, є також кожночасно готові допомогти відділам. А.Кейбіда заохочував також Округу Ніягара відзначити 95-річчя УНС концертом і бенкетом ще в цьому ювілейному році.

Присутні ставили питання представникові Головного Уряду, на які він давав вичерпні відповіді.

На закінчення зібрання учасники при перекусці мали щиру виміну думок про працю і активність УНСоюзу.

Д-р І. Соневицький...

(Закінчення зі стор. 1)

Веделя. Цій темі присвячено книжки „Артем Ведель" і його музична спадщина" (Ню Йорк, 1966 р.), „Духовні твори Артемія Веделя", що має вийти з друку у В-ві НТШ. Основні його праці з історії української музики свідчать про кропітку працю історика музики та аналітичну глибину його дослідів. З друку вийшли такі його книжки: „Композиторська спадщина Нестора Нижанківського" (Рим, 1972 р.), „Етномузикологічні праці Зіновія Лиська", Ню Йорк, (1976 р.); „Мирослав Скаля-Старицький" (Ню Йорк, 1974 р.) та багато інших.

Д-р Соневицький — професор УКУ в Римі, дійсний член НТШ, УВАН, член Американського музикологічного товариства і член Асоціяції американських композиторів.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ Агентство ТАСС повідомило, що історик Рой Медвєдєв поновлений у Комуністичній партії Совєтського Союзу. Р.Медвєдєв був виключений з КПСС 20 років тому за написання книжки „Перед судом історії" — про роки правління Сталіна. Згідно з повідомленням ТАСС, Р. Медвєдєв попросив ЦК КПСС про поновлення його в рядах партії і його просьба була полагоджена. Однак в інтерв'ю АП Медвєдєв сказав, що він ніколи не просив про це. За словами Медвєдєва, партійні чиновники зателефонували йому кілька місяців тому і запитали, чи не хотів би він знов стати членом КПСС. „Я відповів, що не заперечую проти цього", — сказав Медвєдєв агентству АП. Відповідаючи на запитання, чи зв'язує він відновлення в Комуністичній партії з реформами Ґорбачова, Медвєдєв сказав: „Я своїх поглядів не міняв. Це Центральний комітет переглянув колишню політику. Мене перестали переслідувати. Мене почали друкувати". Політичні коментатори наголошують, що Медвєдєв, як був, так і залишається „марксистом-ленінцем". Він і далі схиляється перед Леніном, протиставляючи його Сталінові, і тим самим добре гармонією з ґорбачовською „гласністю" і „новим мисленням".

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ПРЕСОВЕ агентство афганських повстанців АНА, в неділю під час ракетного обстрілу великої урядової летунської бази Баграм були знищені чотири літаки і гелікоптер. У провінціях Нанґарґар, Кандаґар і Пактія тривають жорстокі бої. Від 15-го квітня в районі Кандаґару партизани знищили 40 вояків урядової армії, підбили чотири танки і один реактивний літак.

ОПИТИ ПЕРЕВЕДЕНІ телевезійною мережею Сі-Бі-Ес і газетою „Ню Йорк Таймс" вказують на те, що американський народ є гостро поділений коли йдеться про леґалізацію, частинне одобрення чи цілковиту заборону абортів. Переважаюча більшість все ж таки погоджується на леґалізування абортів у двох випадках: коли це загрожує здоров'ю та життю матері (87 відсотків заявилися за, і тільки 7 відсотків проти), коли існує велика можливість в тому, що дитя є серйозно пошкоджене то (69 відсотків є за і 21 відсоток проти).

ФУНДАЦІЯ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ, ІНК.

проголошує з вдячністю 5-ий список ВШ. Жертводавців на Мільйоновий

„ВІЧНИЙ ФОНД ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ"

за час від 1-го травня 1988 р. до 30-го квітня 1989 р.

НЮ ДЖЕРЗІ

Український Народний Союз, Джерзі Сити	10.000.00
Дибко Филипчак Ірина (на десятий том поазбучної Енциклопедії Українознавства в непроминаючу пам'ять мойого дорогого мужа д-ра Бориса Филипчака)	1.000.00
Кредитова Кооператива, Ньюарк	500.00
Мгр Баранецький Володимир і Христина	400.00
Д-р Кознарська Марія	300.00
Олесницький Любодар	300.00
Олесницький Остап і Слава	300.00
Кредитова Кооператива, Джерзі Сити	250.00
Лапичак Люба і інж. Лесько Михаїл	200.00
Мгр. Возняк Мирон і Наталія	100.00
Громадський Комітет міста Трентону	100.00
Інж. Дячук Володимир і Уляна	100.00
Д-р Кознарська Марія (замість квітів на свіжу могилу колеги і приятела д-ра Михайла Логази)	100.00

По 50.00 дол.: Костюк Галина, д-р Крупа Теодозій і Любомира, мгр Лисинецька Іванна (у пам'ять інж. Романа Олесницького з Австралії), Мандзій Евген, Мрилоцька Люба, д-р Ничай Стефан і Ірена, Олесницький Юрій, Олесницький Остап і Слава (у пам'ять інж. Романа Олестницького з Австралії), Робак Богдан і Марія, інж. Чипак Ярослав і Ольга, д-р Явний Любомир і Марія.

По 25.00 дол.: мгр. Андрушків Софія, Бабиляк Дмитро, мгр Гнатик Володимир і Ольга, Долинський Адріян і Ляриса, Кузишин Микола і Марія, Мандюк Володимир і Никифор, Муссаковська Ольга, мгр. Онишкевич Ілля, д-р Ратич Олег, інж. Ходновський Нестор.

15.00 дол.: Бурак Мирон і Зеня.

По 10.00 дол.: інж. Букачевський Ярослав і Ярослава, Жеребецький Богдан і Ярослава, Пилипчак Михайло, о. Сепепина Артем і Олександра.

НЮ ЙОРК

Кредитова Кооператива, Нью Йорк	2,500.00
Кредитова Кооператива, Рочестер	100.00
Кредитова Кооператива, Сиракюзи	100.00
Лаврівська Ірена	100.00
Д-р Прокоп Мирослав і Люба	100.00
Лиман Леонід	50.00

По 25.00 дол.: Галів Люба З. і ред. Микола, Томич Ярослав.

По 20.00 дол.: д-р Дорощак Семен і Ірена та Дзюба Корнель і Емілія (у пам'ять нашої товаришки зі стюдій у Відні, Австрія, д-р Мирослави Шлемкевич, яка упокоїлася в Бозі в Відні 5-го травня 1988 р.)

По 10.00 дол.: Кебало Орест і Марта, Лоза Михайло й Уляна, Пежанська Любомира, о. Ткачук Іван.

5.00 дол.: Дражевська Любов.

ПЕНСИЛЬВАНІЯ

Крижановський Юліян і Лідія	300.00
Українська Щадниця, Філядельфія	250.00
Кознарський Зенон	100.00

По 25.00 дол.: д-р Войтович Микола, Захарчук Борис і Звенислава, Кондрат Петро і Марія, Кушнір Лев і Ірена, Новаківський Сидір і Евгенія, д-р Пушкар Володимир, Шеприкевич Марта.

20.00 дол.: Вомпель Роман.

По 10.00 дол.: Бульба Микола і Ліда, Ключник Ірена, Олексин Аліна, Роспутько Ольга.

5.00 дол.: Дзівак Іван і Анна.

МЕРИЛЕНД

Поперечний Стефан	550.00
Кредитова Кооператива, Балтимор	200.00
Проф. Коропецький Микола і д-р Оксана	100.00
ОУА Самопоміч — Балтимор	100.00
Захарків Михайло і Марія	75.00
Михайлишин Софія	75.00
Козак Богдан і Ольга	50.00
Ганкевич Софрон	30.00
Іващенко Марія	10.00

ФЛОРИДА

Кредитова Кооператива, Маямі	100.00
Доброноженко Петро і Людмила	50.00

По 25.00 дол.: Бульба Ольга, Поритко Роман і Галина, Сольчаник Мирослав.

По 20.00 дол.: Стефанишин Марія, Черевко Володимир.

ОГАЙО

По 50.00 дол.: Качала Созонт, д-р Музичка Ярослав і Лярісса.

По 20.00 дол.: Петрівський Микола і Алла, о. Тилявський Іван.

10.00 дол.: д-р Мичковський Мирослав.

5.00 дол.: Волчук Софія.

КАЛІФОРНІЯ

Мулак-Яцківський Аркадій	500.00
Порайко Осип і Стефа	500.00
Стеців Богдан	100.00
Д-р Олесюк Андрій і Христина	25.00
Ґац Остап	10.00

МИШИҐЕН

Кредитова Кооператива — Дітройт — із зліквідованого конта ЕУ	494.38
Андрусяк Марія (у пам'ять мого мужа бл.п. д-ра Іллі Андрусяка	100.00
Д-р Джуль Павло	100.00
Д-р Слюсарчук Атанас	50.00
Колодчин Ліда і Василь	22.00
Сторожук Богдан і Слава	20.00
Лаврин Микола	15.00

КОННЕКТИКАТ

НТШ — Комітет ЕУ — із зліквідованого конта ч. 994	83.05
Владика Постен Василь	50.00
Гайда Ігор і Рома	30.00

РІЗНЕ:

Кодельська Марія, Гаваї	250.00
Д-р Музичка Ярослав і Лярисса, ОГ.	50.00
Пилипюк Анна, ІЛ	50.00
Проф. Білинський Ярослав і Віра, ДЕ	25.00
Сідлярчук Степан, МА	15.00
Волчук Софія, ОГ	5.00
Білас-Бунецька Ольга, Барановська Арета, Гавсман Лідія, Бунецький Марко, Канада (як нев'янучий вінок на свіжу могилу Дорогенької Сестри і Тети бл.п. Любови Вінтоняк з роду Білас)	50.00

Щиро дякуємо ВШ. Жертводавцям і ВШ. Збірщикам за датки на Мільйоновий Фонд ЕУ і просимо про Вашу дальшу підтримку цієї акції!

THE FOUNDATION OF FRIENDS
OF THE ENCYCLOPEDIA
OF UKRAINE INC
6 NEBRASKA DRIVE, MATAWAN, N.J. 07747

Президія

мґр. Володимир Баранецький
голова

Слава Олесницька
секретар

д-р Володимир Пушкар
касир

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Залишилися...

(Закінчення зі стор. 1)

списки прізвищ, з яких бачимо скільки прихильників і приятелів в українській громаді має Товариство Св. Софія та скільки фундаторів Патріярший Фонд.

Це додає сили та охоти до праці тим ентузіястам заповіту св. п. Патріярха Йосифа, які безперебійно вже 15 років стоять у проводі розпочатих ним акцій.

Але коли тепер роблять вони підсумки за пройдений час, то стверджують, що, на жаль, щораз менше є рук до праці і щораз менше таких, які б прийшли на зміну, помимо того, що УКУ має відкриті двері для молодих осіб, а курси відбуваються не лише літом у Римі, а також впродовж року у Філядельфії та Вашінгтоні.

Проф. Л.Рудницький саме вияснює, що ведеться різного роду курси на філіях УКУ і що фреквенція на них завжди добра. Це одна із діяльностей Т-ва Св.Софія, поруч із іншими проєктами в ділянці інформації та культури. Проф.Л.Рудницький від 1984 року веде радіопрограму п.н. „Голос української діяспори", кожної неділі, з призначенням для слухачів в Україні. Задум вести таку програму зродився коли завважено,, що авдиції ватиканського радіо, призначені для України, не є достатні. Слухачі з батьківщини хочуть знати більше про історію Української Церкви та її мучеників зокрема молодь, і в тому дусі проф. Л. Рудницький тепер підготовляє свої програми.

Питаємося в який спосіб покривається видатки. Проф. Л. Рудницький вияснює, що спонзорами є кредитівка „Самопоміч" в Ню Йорку і „Щадниця" у Філядельфії дві наші фінансові інституції відомі із своєї громадської жертвенности, а дальші видатки покривається з урядових дотацій.

Ще одною важливою ділянкою праці Т-ва Св. Софія є видавнича діяльність, про яку також інформує проф. Л. Рудницький. В найближчому часі появиться відомий твір Олеся Гончара „Собор" в англійській мові, видано другий наклад поеми „Хрест" Миколи Руденка в англійській мові, а незабаром вийде друком твір відомого американського мислителя, професора університету Ейл Ярослава Пелікана про св.п.Патріярха Йосифа Сліпого. Книжка появиться у дуже доброму видавництві Eerdman's Publishing, а ім'я автора запевняє її успіх. Проф. Л. Рудницький вже від 1967 року співпрацює з тим американським філософом, автором понад 40 книжок, та він працює з тим американським філософом, автором понад 40 книжок та він має добре знання проблем Української Католицької Церкви.

Але провід Т-ва Св.Софія не обмежується лише до видавничої діяльности. Минулого року завдяки зв'язкам, виконано кілька фільмів призначених для західньонімецької телевізії про 1000-річчя Християнства, а у Вашінгтоні постійно діє Інститут Дослідів Церкви і Релігії під проводом Теодозії Кічоровської, де збирається і катологується всі інформації про УКЦ, які відтак використовують неукраїнці зацікавлені справами України.

Як бачимо діяльність Т-ва Св. Софія широка та багатогранна, як це підкреслили господарі, головний касир УНС Уляна Дячук і головний секретар Володимир Сохан. У щирій виміні думок присутні ствердили, що кожна громадська українська діяльність натрапляє на щораз більші труднощі з відходом старшого покоління і браку охочих їх заступити з рядів молодших.

З повним признанням для жертвенної наполегливої праці членів Управи Т-ва Св. Софія продовж 15 років, головний касир У.Дячук вручила їм чек на 3,000 дол. як даток Українського Народного Союзу на Патріярший Фонд, бажаючи дальших успіхів у праці.

Незабаром українська громада зможе передати ці побажання на публічних святкуваннях 15-річчя Товариства Св. Софія, що відбудуться у Філядельфії в суботу, 6-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні в університеті ЛяСалл.

Не державна...

(Закінчення зі стор. 2)

Шевчук, колишній адвокат у Львові, пропаґував галицький сепаратизм — відректися зв'язку з Наддніпрянщиною. Наведені тут публікації є доказом, що не все друковане вартне коштів паперу і друку.

Все це, як сказано, погляди окремих осіб, яким вільно думати також немудро. Самостійницько-державницька література — величенька. Її бібліографія вимагала би окремої брошури. Започаткували цю державницьку літературу Юліян Бачинський публікацією „Україна ірредента" (Берлін, 1895) і Микола Міхновський брошурою „Самостійна Україна" (Львів, 1905) Сьогодні нема в нас двох таборів — державників і федералістів. Усі українські люди, між ними найперше колишні політичні в'язні, прагнуть здійснення тієї державницької концепції, яку подав 4-ий Універсал. Гарно було би, як би в Україні було 50 мільйонів героїв, які готові кожної хвилини піти з голими руками проти танків і кулеметів займанця. Дійсність інакша та й ніде у світі ніякий нарід не складається з самих героїв. Тепер там знову йде ступенева боротьба за відродження в українських людей національної гідности і самобутности. Добре, що „рушилося". Українці у вільному світі дуже нетерпеливі. Проте історія не визнає критерія почувань, тільки розуму, вона не визнає автоматизму подій, тільки творення їх живими людьми, і вона дуже терпелива. Радіймо тим, що в Україні настав правозахисний рух і вірмо, що він набиратиме щораз більшої сили й авторитету. Ці, які пережили „психушки", Бутирку і Колиму, краще знають відносини в Україні за нас, давніх поселенців в діяспорі. Не диктуймо їм, як вони мають поводитися. І не кажімо, що ми „кращі", а вони „гірші" українці, бо так не є.

Прощай, наш товаришу!

У вівторок, 22-го листопада 1988 року в українській катедральній православній церкві св. Покрови у Савтсфільді відбулася величава Панахида і поминальна вечеря-тризна у 46-ий день смерти члена Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка сл. п. Михайла Мінського.

В останньому листі до Наталії Носенко св. п. Михайло просив, щоб задовольнити його передсмертне бажання — помолитися за його душу в церкві, пом'янути його „незлим, тихим словом". Наталія Носенко разом з друзями покійного і Капелею Бандуристів задовольнили його бажання. Н. Носенко була ініціятором і організатором Панахиди, яку відслужив настоятель церкви, протоієрей Микола Невмержицький. Співав церковний хор з участю членів Капелі під дириґентурою П. Китастого.

Отець М. Невмержицький у зверненні до присутніх у церкві згадав коротко про життя і мистецький вклад Михайла Мінського у нашу кобзарську пісню на чужині, бо знав покійного і якийсь час співав разом з ним у капелі.

Після панахиди у церковній залі відбулася тризна по Покійному, смачну вечерю-перекуску, яку зі смаком приготувала наша славна українська кулінарка — Галина Ковбаса. Вечерю-тризну поблагословив настоятель церкви, співаючи „Отче наш" з участю всіх присутніх. Після перекуски адміністратор капелі Петро Гончаренко у короткому слові згадав покійного, його вклад у наше кобзарське мистецтво, як співака, соліста. Потім Гаврило Махиня поділився спогадами про покійного.

Михайло Мінський народився 12-го серпня 1918 року на Кубані в козацькій станиці. Початкову і середню освіту пов'язував з навчанням співу, бо ще за молодих літ любив співати. Приймав участь у багатьох шкільних молодечих хорах та гуртках. Пізніше вчився співу в казанській музичній школі та в інших хорових інституціях, бо його мрією було набути знання професійного співу, хоч у ті часи це було тяжко, бо його родина в зв'язку з тяжкими умовинами, голодом тощо переміщувалася з однієї місцевості в іншу, шукаючи вигідніших умов життя. У старші роки, уже працюючи і продовжуючи своє загальне навчання, ніколи не покидав спів. 1941-ий рік — війна фронт, полон... Його спів допоміг йому втекти і звільнитися з полону. А далі — мандрівки по чужих землях, поневіряння, скитальщина. Кінець війни. У 1946-му році Михайло прилучився до Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Ми всі разом з Григорієм знали і чули про чудового баритона, коли він співав в інших наших хорах. Капеля була щаслива, що мала в своїх рядах співака, яким був М. Мінський. Він був відданим членом нашої кобзарської родини. Хоч і не був з крови українцем, але протягом багатьох років він пропаґував нашу пісню багатьма самостійними концертами-виступами з кобзарськими творами в Америці, Канаді, Австралії, Західній Европі. М. Мінський взяв бандуру в руки і грав під час тріюмфального турне Капелі Бандуристів в країнах Західньої Европи 1958 року.

Щоб зрозуміти Покійного як людину, неукраїнця, цитую його думки в листах до мене: „Я пізнав сусідній народ, його добрі сторінки, його боротьбу бути вільним, його культуру, пісню, яку я полюбив ще змалку. Та пісня, яку я співав (а чи одну?) піде зі мною в могилу, як і той секрет мого товариша, генія кобзарського Григорія Китастого. Мені не жаль, що я віддав мій продуктивний вік свідомости для України".

Його всі любили, вітали, поважали, цінили, як мистця, як людину, завжди привітну, усміхнену, а часом і журливу. Він пройшов професійну школу співу, бо вчився у відомих педагогів співу в Італії, Німеччині й Австрії. Він не зупинявся на досягненому, критично відносився до свого ремесла, тому й шукав щось нового, дерзав, удосконалював, поліпшував своє мистецтво.

Свої найкращі мистецькі роки провів з Капелею Бандуристів і як співак-соліст в різні часи був заангажований іншими мистецькими одиницями-ансамблями в Америці, Західній Европі, заробляючи на хліб насущний, бо спів, то була його єдина професія.

Хто може забути той неперевершений, неповторний дует в „Ой ти дівчино, зарученая", який співали Мінський і Зайферт, чи сольові заспіви у „Вставай, народе!" чи в інших кобзарських творах?

Любили і цінили спів Михайла, крім Григорія Китастого й інші дириґенти Капелі — Володимир Божик, Іван Задорожний, Кирило Цепенда, Іван Китастий, Петро Потапенко, а також чужинецькі дириґенти.

Григорій Китастий написав декілька кобзарських творів спеціяльно для Михайла, для його голосу: „Як давно?", „Нагадай бандуро", партію Кобзаря з поеми про Конотоп й інші.

У своїх останніх листах до друзів висловлював свої думки, почуття, як людина-мистець, свій жаль, свою любов до української пісні, до кобзарського товариства: „Коли ти згадав, що до тебе телефонують і питаються про мій стан здоров'я, то з моїх впалих, колись задумливих очей полинули рікою сльози. Благо, нікого не було в хаті, і я дав волю своїм нервам окропити гіркою-слізною водою твого листа, в якому нараз з'явилося ціле капелянське життя. Воно було наше і ми всі на струнах бандур літали в просторі. Ми любили і нас любили. Любили Капелю, любили Григорія і його кобзарську пісню.

Я щасливий, що був додатком до успіхів Капелі, до її місії у Вільному Світі.

Тяжко мені нормально сидіти, кості болять, все ж треба „вправлятися", та в моєму стані вже не виправившся, трохи зігнуся, немов тримаю для вас усіх мій земний уклін. Сил уже немає, я погибаю, знаючи про це. Тільки сльози вістять про безупинний кінець людини, а так хочеться ще жити. З моїх слізних очей падають недоспівані пісні у прірву, яких я вже ніколи не заспіваю. Треба годитися, а жаль, — життя прекрасне, многогранне, живу лише спогадами. Наспівався я досить, не нарікаю. Наталці привіт, вона для мене, як рідна сестра і як мисткиня, розуміє життя і стан. Спам'ятайте мене. Може я не такий вже забутий всіма українцями".

Покійний, поселився в Голляндії, організував хор з голляндців, був дириґентом і з тим хором мав успішне концертове турне в Західній Німеччині і Голляндії, за що одержав похвальні фахові відгуки музичних критиків. Того року покійний плянував з своїм хором відзначити 1000-ліття православної віри концертами з релігійною програмою, але його хвороба і смерть скреслили його думки-бажання. Місто Зволе в Голляндії, де він поселився і жив, ще за його життя вшанувало покійного за його культурний вклад тієї країни, за його діяльність як співака, бо він брав участь у багатьох культурно-мистецьких подіях міста. Місто нагородило Михайла грамотою і статуєю відомого голляндського вченого. Капеля Бандуристів вислала йому грамоту як подяку за його заслуги, за вклад в українське мистецтво, кобзарське, зокрема.

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка є чудовою, оригінальною, чи не єдиною українською мистецькою одиницею, яка репрезентує нашу культуру, пісню, наш національний інструмент серед чужинців у вільному світі з великим успіхом протягом багатьох років. Покійний Михайло Мінський у великій мірі збагатив той успіх Капелі, як співак-соліст.

Покійний похоронений на кладовищі у м. Зволе, Голляндія. Залишив у великому смутку дружину Ірину, балерину багатьох театрів Голляндії і керівника балетної школи молоді, як і дальших рідних в СССР. Передсмертним бажанням покійного було видати платівку-касету з його пісень, які ніколи ще не були заспівані чи награнні, які він записав на тасьму у Відні. Там є 12 прекрасних українських пісень і просив своїх друзів у Дітройті, щоб видати цю касету під назвою „Моя лебедина пісня". І цим його друзі займаються. Згадували М. Мінського на Панахиді В. Тисовський, П. Потаненко, Н. Носенко й інші його друзі. Отець Микола молитвою закінчив офіційну частину тризни, а присутні члени Капелі разом з чоловічою частиною церковного хору попрощали покійного нашого традиційною кобзарською піснею „Видиш брате мій".

Наталія Носенко, як організаторка, подякувала усім присутнім на Панахиді за їх участь і пам'ять про покійного, як також подякувала усім Іринам, Надям, Світланам, Тамарам і багатьом іншим, які під її дбайливим керівництвом допомогли організувати цю величаву Панахиду по нашому Михайлові.

Гаврило Махиня

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ АННА ФЕЛІЦІЯ КЕННЕДІ, член УНС Відд. 6-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Гастінгс он Гадсон, Н.Й., померла 2-го березня 1989 року на 45-му році життя. Нар. 29-го травня 1942 року в Йонкерсі, Н.Й. Членом УНС стала 1965 року. Залишила у смутку мужа Вільяма, сина Івана і батьків Марію й Івана. Похорон відбувся 6-го лютого 1989 року на цвинтарі Мт. Говп в Гастінгтоні он Гадсон, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Хлюнич, секр.

ВОЛОДИМИР БАБИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 468-го ім. Євгена Коновальця в Наягра Фоллс, Онт. Канада помер 14-го травня 1988 року на 63-му році життя. Нар. 1925 року в Бориславі, Україна. Членом УНС став 1980 р. Залишив у смутку дружину Наталю і сина Володимира. Похорон відбувся 17-го травня 1988 року на цвинтарі Вікторія Ловн в Ст. Катарінс, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Самець, секр.

ПЕТРО СУМИК, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й. помер 5-го січня 1989 року на 75-му році життя. Нар. 1914 року в селі Гниловоди, пов. Підгайці, Україна. Членом УНС став 1978 року. Залишив у смутку сестру Ксеню з мужем Антоном, сестрінка Михайла Бузька з родиною, та ближчу і дальшу рідню в Україні та Америці. Похорон відбувся 8-го січня 1989 року на цвинтарі католицької церкви ім. св. Марії у Фултоні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ПЕТРО ГУЛА, член УНС Відд. 472-го Т-ва Пласт в Чикаго, Ілл., помер 6-го лютого 1989 року на 78-му році життя. Нар. 1911 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Ангелину, сина Івана з дружиною Офілією, доньку Уляну Гриневич з мужем Орестом, внуків Адріяна, Туню, Ольчика та близьку родину в Торонто, Україні і Польщі. Похорон відбувся 9-го лютого 1989 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар Відділу